

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԲԱԺՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս րազրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 15րդ շրջանի (99-րդ ուստ.—900 մայիս) բաժնորդագրին է 20 Փր. կանխիկ...

ԺԵ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 64

1900 ՄԱՐՏ 21

1900 ՄԱՐՏ 8 (Հ.Տ.)

ՉՈՐԵՔԱՐԹԻ

Կը հրատարակուի Իշ. և Երթ. օրեր

ՊԱՅՏԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, հաճառողից և կառավարման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Չորս տարու չէ վերադարձունել հրատարակուած ձեռագիրները:

ԲՈՎԱՆԴԱՅԻՆ ԹԻՒՆ

Թիւրքիա եւ Ռուսիա. — Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն (Շիրակ): — Հայեր յԱմերիկա. — Հայերի Թիւրքիա. — Որբերն ինչ պիտի քլայն ապագային մէջ. — Թիւրքիայի լուրեր. — Նոր փորձանք մը Եգիպտոսի համար. — Ռուսիա եւ Ապիսիսիա. — Անգլո-թուրքական խնդիրը Ֆրանսայի Մերակայութեամբ ժողովի մէջ. — Ներքին լուրեր. — Փոքրիկ սուրման. — Պակ. — Անգլո-թուրքական պատերազմը. — Արտասահմանի լուրեր. — Ծանուցումներ:

ԹԻՒՐԿԻԱ ԵՒ ՌՈՍԻԱ

(Շաբ. 63րդ քուէն եւ վերջ)

Բնական էր որ սուլթանը Ռուսիայի սպառնալիքներին առջև մտածէր վե. րադառնալ Անգլիայի կողմը: Անցած հինգ շաբաթի օր, անգլիական զեւսական սըր Նիքոլա Օ'Քոնորին լուր զրկեց թէ սուլթանը կը փափաքի զինք տեսնել և թէ հետեւեալ օր սէլամըզի արարողութենէն յետոյ մասնաւոր ուն. կնքութեան մը պիտի ընդունի զինք: Ունկնդրութեան պատրուակը բաւական թեթեւ բան մ'էր. այսինքն թէ փառաշահը որ արդէն հեռագրով վերթիւթիւթ թագուհիին չնորհաւորած էր լուր Բոսնիայի յաղթութիւնը, կուզէր յանձնարարել Մեծ Բրիտանիայի զեւսականին որ նոյն հեռագիրը հաստատող իր ինքնագիրը նամակը հասցունէ թագուհիին: Կենթագրութի թէ այդ ունկնդրութեան միջոցին որ շատ երկարատեւ եղած է, սուլթանը հարցունցած լինի սըր Նիքոլա Օ'Քոնորին թէ մեծ Բրիտանիան հաստատապէս օրոշած է միշտ, Կիպրոսի դաշնագրին զօրութեամբ, պաշտպանել օսմանեան կայսրութեան ամբողջութիւնը: Այս զրոյցը վերապահութեամբ միայն կարելի է ընդունել: Եթէ գործերի ընթացքին բերմունքով սուլթանն ուզէ զիտնալ թէ Անգլիայի հարկին իրեն կաշակցի Ռուսիային զիմագրելու համար, հաւանական չէ որ Ապտիլ Համիտ Կիպրոսի պայմանագրի տրամադրութիւններին կոչուի ընէ: Արդարեւ այդ պայմանագիրը օսմանեան կայսրութեան մէջ բարենորոգումներէ գործագրութեան վերահսկելու իրաւունք մը տուած է Անգլիային: Այսօր երեւի հրատարակել թէ լուր Պիլքոնֆիլտի կատարած գործն իր բոլոր զօրութիւն պահած է դեռ, այդ կը լինէր տեղի տալ ինչ. զիւր յարուցանելու հայկական նա. հանգներին մէջ մտցուելիք բարենորոգումներին նկատմամբ Պէրլինի դաշնագրին մէջ գրուած համաւարտը 61րդ յօդուածին. յօդուած մը որ մեծածառ մնացած է: Այդ կը լինէր ինքնաշարժ կերպով երթալ անգլիական թեւակութեան տակ մանել, ուսական թեւակութեան փախչելու համար. այդ կը լինէր մէկ փորձանքէն փախչիլ ուրիշ փորձանքի մը մէջ երթալ ինտու համար: Արդ, սուլթանը ո'չ Անգլիայի լուծը կուզէ կրել, ո'չ ալ Ռուսիային զինանիլ: Իրաւ է որ իր այդ զիւր շատ զօրութեան է օրով հետեւ ինչպէս կըսուի սովորական լեզուով, սալին ու մուրճին մէջ տեղը կը գտնուի:

Ինչ և ինչ. սըր Նիքոլա Օ'Քոնորին տրուած ունկնդրութիւնը մեծ գրգռութիւն պատճառեց Ռուսիայի դեսպանատան մէջ: Երկուշաբթի օր, Տ. Ջինովիեւի պալատ գնաց և — ինչ որ անպատշաճ դիմում մ'է — ինք անձամբ յանձնեց առաջին քարտուղարին ծանուցագիր մը որ թէ և վերջնագրի մը ձևը չունէր, բայց այնչափ խիստ բառերով խմբագրուած էր որ չափ կը ներէ զիւրանգիտական լեզուն: Օսմանեան ակումբներին մէջ կարծիք կը յայտնեն թէ Տ. Ջինովիեւի փափաքելով որ ուժին զօրծով մը երեւելի հանդիսանայ, ինքնին առաջնորդութեան մղէ, իր կառավարութիւն հաւանութիւն չպիտի տայ իրեն: Այս պիտի կարծիք մը կը նշանակէ լաւ չը ճանչիլ ընդհանրապէս ուս զիւրանագիտութիւնը և մասնաւորապէս Տ. Ջինովիեւի: Կարելի է հաստատապէս ըսել թէ Կ.պոլսի ուսական զեւսականին ինքնաբերաբար գործած չէ բնաւ, ալ Բէթէրսպուրկէն եկած հրահանգներին հնազանդած է, Բնականապէս, եթէ ոչ բացարձակ իրաւասութիւն, զոնէ բաւական ընդարձակ ազատութիւն իրեն տրուած կը լինի իր ներկայացուցած պահանջներ յաջողութեամբ ամենաարագ տեսած միջոցները ընտրելու համար, բայց նպատակին հասնելու համար իր բռնելիք ընթացքը իրեն առջև ուրուագծուած կը լինի խնդիրն հոս է որ պէտք է գիտնալ թէ ուս կառավարութիւնն որ ուժ է ծայրայեղ միջոցի գիմել և զին.

ուրական ցոյց մ'ընելէ չքաշուի: Արդ, առանց մարդարէ լինել յաւակնելու, կը կարծեմ որ սխալած չպիտի լինի մալահովցուներով որ Բէթէրսպուրկէն չլինին, Ռուսերն ինչ ծայրայեղ միջոցի ալ գիմելու պատրաստ լինելին յայտարարեն, Բէթէրսպուրկէն կառավարութիւնը չպիտի ուզէ շատ յառաջ երթալ և տեղի պիտի տայ: Երգրումը երկաթուղիին պատճառով Թիւրքիային հետ աւելուած անխորհուրդ գործ մը կը լինէր որ տարօրինակ կերպով կը հակասէ այն համարութեան ու խոհեմութեան որի ապացոյցները տուած են Ռուսերը Պէրլինի դաշնագրէն ի վեր Թիւրքիայի հետ իրենց յարաբերութիւններին մէջ: Այսպէս Ռուսերը շատ տրամադիր չեն երկիր իրենց զիտուորութիւններէ հրաժարելու: Ընդհակառակ, որ չափ աւելի յաճառ ընդգրկութիւն մը կը գտնեն իրենց առջև, նոյնչափ աւելի կը ծանրացունեն իրենք ալ իրենց պահանջներ: Հիմա ալ Կիւր Էրզրում, մի, վանի և Տրապիզոնի նահանգներին մէջ երկաթուղիի ունէ արտօնութեան վրայ վերջի (վաւերացումը մերժելու) իրաւունք մը կը պահանջեն իրենց համար: Այդ պահանջն նպատակակէտն է Սամսոն. Սեբաստիայի գիծը — որ կը ընայ երկարաձգուել մինչև Եւֆրատ — իր արտօնութիւնը մի քանի տարիէ ի վեր չնորհուած է Պէրլինի պարտն Մակարի. արտօնութիւն մը որ դեռ չնշուած չէ, բայց չէ ալ կրցած գործագրուել որովհետեւ աւտոր համար կապուած Ֆրանսա-անգլիական թեւակն ունի զիւր զեւսական չէ կրցած պէտք եղած դրամագրութիւնը զօյացունել: Ատկէ զատ, Ռուսերն այժմ հետամուտ չեն միայն Կարս. Գարաօղանի գիծը մինչև Էրզրում երկարաձգելու, այլև կուզեն յառաջ քշել մինչև Էնկիւրի (Գաղատիա), Երզնկայէն, Սեբաստիայէն և Երզրումէն անցնելով: Այդ կերպով Կարս ուղղակի երկաթուղիով մը կը կապուի Հայաստան փաշայի հետ և երբ Թիւրքիայի հետ պատերազմ մը պատահի, Կ.պոլսի վրայ Ռուսիայի արշաւանքի ճանքան բոլորովին պատրաստուած կը լինի:

ուած լինի լուրջ կերպով: Ջինովիեւ. կան կամ քաղաքական նկատումներէ զատ որոնք բնաւ երբեք թոյլ չեն տար Թիւրքերին որ զինանին, Ռուսիայի այդ յաւակնութիւններ հակառակ են նաև Ալմանացիների արդէն ստացած իրաւունքներին: Անատոլի երկաթուղիների ընկերութիւնն առած է արդէն Էնկիւրի. Երզրում ճիւղի արտօնութիւնը, անոր վրայ բոլոր ուստիմաստիւթիւնները կատարած է և ազատ է չինութեան աշխատանքն ըս. Կսելու երբ ինք յարմար տեսնէ: Գաւով Երզրում. Սեբաստիայի գիծն, Անատոլի երկաթուղիների ընկերութիւնն ոչ միայն նախակարգութեան, այլ և ուրիշ ոչ ոքին շտուգելու իրաւունք ձեռք բերած է: Պէտք է ուրեմն կարծել թէ Ռուսիային այդպէս իր պահանջների մէջ չափազանցելուն նպատակն է միայն այնպէս ցոյց տալ յետոյ Թիւրքերին թէ ինք շատ մեծ զինուորութիւն մը կընէ Էրզրում: Էնկիւրի գիծն հրաժարելով, Գարաօղան Էրզրումի գիծն փոխանակուած է: Բայց երկայթէն դատելով, իր այս բանեցուցած վարպետութիւն յաջողութեամբ չպիտի կրնայ պսակուիլ:

ՆԱՄԱԿ

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԻԱՅՆԱԼ-ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ

Շիբալի, 6 փետր. 900 (Շաբ. 63րդ քուէն եւ վերջ)

Փափաքելով որ Շիբալիի թեմն իրեն յատուկ հոգեւոր հովիւ մ'ունենայ, Տ. Արսէն վարդապետ վեհապետին որ երբեմն Պուրկարիայի մէջ կը պաշտօնավարէր, իրաւունք հովիւ այստեղ բերել որոշուած էր: Բայց այդ ընտրութեան մասին կարծիքները տարբերելով, յատուկ ընդհանուր ժողով մը կանչուած և վիճարանութեան ենթարկուած է այդ խնդիր. սակայն վիճարանութիւնները խառնաշփոթ կերպարանք մը ստացած են և առանց որոշ վճար մը վերցած է ժողովին նիստը: Հետեւապէս Արսէն վարդապետը Շիբալի բերել տալու համար 100 տոլար ճանապարհածախուց հայթայթուիւ ալ դեռ ուստիմաստիւթիւններու ենթարկուած է ցարդ: Տեղին Հայերը մարմնամարզական ընկերութիւն մ'ալ ունին Athletic Club անուն որոնց առաջնորդը կը հանդիսանայ Տիար Թաթարեան: Հոգաբարձութիւնը գրադարան մը հիմնելու որոշումը տուած է 1899 դեկտ. 10ին: Գրադարանը հաստատուեցաւ, բայց զարմանալի է որ իրեն դէմ ար-

— Որովհետև Պօէրնիբը սպառնա-
ցած են ողջ հանել Յովհաննէսպուրկի
հանքերը, զրոյց կը պատահի թէ Աւ-
մանիար խնդրանքին վրայ Միացեալ
Նահանգներին կառավարութիւնը գի-
տում ըրեր է Անգլիաին խաղաղու-
թեան համար :

Ուրիշ կողմէ ալ լուր ելած է թէ
նուս կառավարութիւնը խաղաղու-
թեան զինուորով ազդու զեկուցագիր
մը պիտի ղրկէ Անգլիան և թէ այդ
գրութիւն խմբագրուած է Ալմանիսի
և Ֆրանսիայի համաձայնութեամբը :

ԱՐՏԱՍՏՆՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Բէթէրսպուրկի գեղարուեստների
կայսերական Ակադեմիան մէջ հրդեհ
ծագեցաւ մարտ 17ին : Կրակը իւր
կղբան շատ սաստիկ լինելով, նկարչու-
թեան ուսուցիչ Տ. Բէթէրի աշակերտ-
ների ուսումնասիրած այրեց լաւեց .
բայց աղէտին լուրը շուտով տարած-
ուեցաւ և ամեն կողմէ օգնութեան
հասնելով յաջողեցան մարել հրդեհը :
Օգնութեան վազողներին մէջ կը գրա-
նուէին գեղարուեստների Ակադեմիա-
ին նախագահ վարդապետ մեծ զուբաբ
և կայսերական գեղարուեստների անդամ-
ներէն շատեր :

— Պուրէշէն մարտ 18ին եկած
հեռագիր մ'ալ կիմացունէ որ Ռուս-
նիսի մայրաքաղաքի արհեստական
վարժարանին մէջ մեքենավարի մը
անխոհմտութեամբ հրդեհ ծագելով,
վարժարանը այրուեց է : Երկու մե-
քենավարների մարմինների մի քանի
տեղերն այրուեցին վոսմալուր կեր-
պով :

— Ռուսական կառավարութեան
կողմէ հաստատուած շոգենաւների
երթնակութիւնը Բէթէրի էնէ. Կ.պոլիս-
Սալոնիկ գծին վրայ՝ զագրեր է հան-
րային շինութիւնների նախարարին
հրամանով որովհետեւ տեսնուեց է որ
այդ գիծ բանցուցելու համար տա-
րեկան 80,000 ֆրանք բաց կը մնայ
և ատկէ զատ, Մէտէա շոգենաւն որ
այդ գծի յատկացած էր, գործած,
ուելու անյարմար վիճակի մը մէջ կը
գտնուի :

— Օտտաւէն կիմացունեն որ Ռու-
սիայի երկամական նախարարը պիտի
առաջարկէ տէրութեան մենավաճառ
գարձունքը կովկասի մէջ քարիւղի շա-
հագործումը որպէսզի օտարազգի դը-
րամատէրների խաղցած խաղերի առ-
ջին առնուի որոնց շահագրտական
ձեռնարկները պատճառ եղած են
քարիւղի գնի շատ բարձրանալուն :

— Պուլկար կառավարութիւնը ազ-
գու կերպով բողոքած է Ռուսական
վարժուքին դէմ որ Դանուբի վրայ
գտնուող Լէշէ ատա կղզիներին առ-
թով ծագած սահմանազիւր վեճին մէջ
լուսնի միջոցների գիմած է իր տիրա-
պետութեան յաւակնութիւններ հաս-
տատելու համար :

Պուլկար կառավարութիւնը կառա-
ջարկէ իրաւարար ատեանի մը գիմել,
Լա Հէյի գետալանժողովի որոշումներին
համեմատ :

ԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

Ոմանք իրենց հեղինակած կամ
հրատարակած գիրքերէն կը ղրկեն
մեզ, Արմենիայի խմբագրատան մէջ
ծախուելու համար : Որպէս զի թէ՛

իրենք աւելորդ նեղութիւն կրած չի-
նին ղրկելու համար և թէ՛ մենք ալ
ոեւէ պատասխան մը իրենց գրելու
համար, այդպիսի փափաք ունեցողնե-
րի ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք
հետեւեալ տողերին վրայ :

Նոր գիրք մը հրատարակողը նախ
2 օրինակ անկէ պէտք է ղրկէ մեզ,
անոր հրատարակութիւնը լրագրա-
կան սովորութեան համեմատ ծանու-
ցուելու համար Արմենիայի մէջ «Նոր
հրատարակութիւններ» վերնագրին
տակ : Իսկ եթէ կուզէ նաեւ որ նոյն
գրքէն ծախու գտնուի Արմենիայի
խմբագրատան մէջ, պէտք է որ մաս-
նաւոր նամակով մը իմացունէ մեզ իր
պայմաններ և մեր հաճութիւն ստա-
նալէ յետոյ ղրկէ մեզ մօտ ծախուելու
համար : Կը խնդրենք որ ոչ ոք չկան-
խէ մեզ այդպիսի գրավաճառական
յանձնարարութիւն անել, առանց մեր
հաւանութիւն ստացած լինելու հակա-
ռակ պարագայի մէջ, իրենց ղրկածի
համար ոեւէ պատասխան տալու պար-
տաւոր չենք համարեր մեզ :

Մեզ յայտնուելիք պայմաններն
են :

1. Գրքին գինը քանի՞ է Մար-
սէյի մէջ ծախուելու համար : Եւ որով-
հետեւ ընդհանրապէս Մարսէյէն
դուրս գնալու տեղերէ գնել կու-
զուին այդ գիրքեր, հարկ կը լինի
Մարսէյի համար նշանակուած գնին
վրայ աւելցունել նաեւ փոստի ծախ-
քը :

2. Ի՞նչ զեղչ կը լինի խմբագրու-
թեան համար եթէ կանխավճարով
ուզենք գնել : և ի՞նչ զեղչ կը լինի ե-
թէ յանձնարարութեամբ միայն ըն-
դունիլ ուզենք (այսինքն ծախուածին
միայն ստակը տալու, իսկ չծախուածը
իր տիրով վերադարձնելու պայմանով,
փոստի ծախքերը տիրով հաշուին ան-
ցնելով) :

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ
ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիր-
քերը որոնց առջեւ նշանակուած գի-
րքերին մէջ հաշուուած է նաեւ ղրկե-
լու փոստի ծախքը :

Ծրարները ապահովագրուած
(recommandé-registré) ստանալ ու-
զողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա-
րի (մինչեւ 2 քիլո) համար 25 սանթիմ
ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

— HISTORY of the ARMENIANS
IN INDIA. From the earliest times
to the present day. By MESROB J.
SETH Armenian examiner to the U-
niversity of Calcutta and Member o
the Asiatic Society of Bengal. Calcut-
ta. 1895.

(Price: 5 francs at Marseilles or 5
fr. & 50 centimes post free.)

(Մարսէյի մէջ 5 ֆրանք է. Մար-
սէյէն դուրս ղրկուելու համար 5 ֆը-
րանք և 50 սանթիմ) :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈ

(Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՒՆՈՒՄ)
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը
ներկայացունէ ընտանեկան տխուր
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թի-
անբարոյական մի հայր իւր ապական-
ուած վարքուբարքով որչա՛փ չարիք-
ների պատճառ դարձած է և վերջ ի
վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով
սպաննուած և անհետացած է աշ-
խարհէ : Գին 1 ֆրանք, (75 սանթիմ) :

ԺՐ

ՀՐԱՅԱՐԱՅՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱՄ ՈՅԱՆԱՌՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրե-
նաւորական ոտանաւորներէ մի քանի
ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իր-
բեւ նմոյշներ գնալու քաղաքներէ
մէջ և գնալու տպաւորութիւններէ
տակ իւրերեքեք գրած ոտանաւորներէն
որոնք ժամանակին հրատարակուած չի-
լինելով կորսուած են այժմ : Այն մի
քանի ոտանաւորներ քոնք իբրեւ նմոյ-
ամփոփուած են այս տետրակի մէջ,
ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս քա-
ղաքում ազգային երգարաններէ
մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւն
վաղուց արդէն արդիւրուած է, և Ասի-
ա Արմենիա լրագրիւններին մէջ : Նմոյշներ
մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տըր-
ւած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ
ի՞նչ տպաւորութիւնների տակ ներշն-
չուելով գրուած են : Գին (10 սանթիմ
15 սանթիմ) :

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ

(ՀԱՅԱՐԱՅՈՒ ՍԹՈՑԱՆՈՎ)

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳՐԵՑԻՑ ԳՈՐԾՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

1894

Պուլկարի անկախութեան հե-
րոններէ մէկին, Զաքարիա Սթոյա-
նովի, որ իր ընդունակութեան շնոր-
հով յաջողեցաւ մի լուսնաբանի գիւ-
ղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզ-
հետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յե-
ղափոխական գործիչ, խմբագրապետ
և վերջապէս ազատ Պուլկարի Ազ-
գային ժողովի նախագահ դառնալ
խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրու-
թիւնն է, ուր ուշադրութեան արժանի
տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուլկա-
րիան թիւրքի լուծէն ազատելու աշ-
խատող պուլկար հայրենասէր յեղա-
փոխականների գործունէութեան մա-
սին : Սկիզբը գրուած է նաեւ հեղի-
նակին, Բրոֆէսէօր Լուի Լըփէի, և
թարգմանչին միջեւ եղած թղթակի-
ցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգ-
մանութեանն առթով :

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ
իր յառաջաբանի վերջ թէ «Զար-
մանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ըն-
թերցողների հետաքրքրութիւնը
չարժի պետական մարդ դարձաւ մի

գիւղացի այս վաւերական պատմու-
թեան վրայ :»

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ
1 ֆրանք և 40 սանթիմ :

Տարածելու համար մեծ քանակու-
թեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը
լինի :

(Պարսկաստանի Հայերին համար
1 ֆրանք է) :

Առձեռն ամբիկեան ԲՍՈՒՍՐԱՆ,
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ. (Յատ-
կապէս պատրաստուած Ամերիկայի
Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող
հայ գաղթականներէն գործաւոր և
բաղդատաբար քիչ ուսեալ դասակար-
գին Անգլիերէնի մէջ աւելի յառաջ-
դիմելուն նպաստելու համար) Աշխա-
տասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան :
Կը պարունակէ աւելի քան 25,000
բառեր : Նիւեորք. Էլիաս Խալաֆ և
ընկ. 1899 :

(«Պիտանի գիտելիքներ»-ի և «Ինք-
նուսուցիչ անգլիերէն լեզուի»-ի հեղի-
նակ Տիար Պ. Ռ. Թորոսեանի 3րդ
աշխատասիրութիւնն է այս որ կը հը-
րատարակուի Նիւեորքի մէջ ինչպէս
արդէն ծանուցուած էր : Աշխատա-
սիրողն իր աշքի առջև ունենալով առ-
կէ առաջ հրատարակուած անգլիերէ-
նէ հայերէն բառարանները, ջանա-
ցած է լաւագոյն բան մը արտադրել
իր գծած սահմանին մէջ որի մասին
բացատրութիւններ տրուած են գիր-
քի յառաջաբանին մէջ, ինչպէս և
«Անգլիերէն և հայերէն ցարդ հրա-
տարակուած բառարաններու բաղա-
տական քարտէզ»ին մէջ որ առանձին
տպագրուած է : Անգլիերէն ամեն մէկ
բառի առջև իր հնչումը գրուած է
հայերէն տառերով :

Այս բառարան որ իր յառաջաբանէ
և յաւելուածներէ զատ, 360 երկնային
երեսներէ կը բաղկանայ փայլուն
թուղթի վրայ գեղեցիկ տպագրու-
թեամբ և կազմով կը ծախուի Ռէսթ
Հոպքընի մէջ հեղինակին քով 2½
տողարի :

Կարելի է նաեւ ստանալ Արմենիայի
խմբագրատունէն 13 ֆրանքով Մար-
սէյի մէջ, իսկ Մարսէյէն դուրս ղըր-
կուելու համար, փոստի ծախքով
մէկտեղ կարժէ 13 ֆր. և 80 սանթիմ :
փոստին արձանագրել տրուած (re-
gistered) ղրկուելով 14 ֆրանք) :

ԵԼԻՍԵՐԻ ՀԱՄԼԵԹԸ

Շէքսպիրի ՀԱՄԼԵԹԸ որ արեւմտ-
եան աշխարհաբար լեզուով հայերէնի
թարգմանած է քաջ անգլիագէտ
Տիար Գարեգին Յ. Փափագեան, կա-
րելի է ստանալ նաեւ Արմենիայի խմբ-
ագրատունէն :

Տպագրուած է վիէննայի Միլիթար.
կանց տպարանը, մաքուր թղթի վը-
րայ և ունի մեծ ութածալ գիրքով
183+ԻԳ. երես :

Գինն է 2 ֆրանք և 50 սանթիմ :

ՅՆՈՐԷՆ-ԻՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՄԱՐՍԷԻ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi